

Стоєцький О. С.
*магістр філології,
незалежний дослідник
м. Київ, Україна*

ОБ'ЄДНАНІ АРАБСЬКІ ЕМІРАТИ ТА УКРАЇНА: НОВИЙ ЕТАП У ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИНАХ

Двосторонні відносини між Україною та Об'єднаними Арабськими Еміратами (далі – ОАЕ) мають довгу історію та розпочалися ще у 1992 р. Вже у квітні 1993 р. відбувся візит української делегації на чолі з Прем'єр-міністром України Леонідом Кучмою, в ході якого пройшли переговори щодо започаткування двостороннього співробітництва. Через рік розпочало свою діяльність Посольство України в ОАЕ. У свою чергу посольство ОАЕ в Україні відкрилося не так давно, у вересні 2013 р. За період українсько-еміратської співпраці між двома державами були періоди піднесення, стагнації і спаду.

Новим етапом у двосторонніх відносинах України та ОАЕ можна вважати період починаючи з початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, тобто 24 лютого 2022 р. Попри всю біль війни вона досі залишається рушійною силою для встановлення нових дипломатичних відносин або покращення вже існуючих.

ОАЕ є дуже важливим партнером для нашої держави, адже Емірати мають сильну та стійку економіку, є одним з регіональних лідерів у близькосхідному регіоні завдяки чому здатні впливати на ті чи інші важливі процеси для України. Крім цього, ОАЕ постійно прагнуть зміцнювати та розвивати своє лідерство не лише на Близькому Сході, а й у глобальних питаннях, таких як російсько-українська війна.

З початку повномасштабного вторгнення ОАЕ продовжують надавати Україні фінансову, гуманітарну, дипломатичну допомогу, сприяють втіленню різних культурних проєктів. За цей час Президент України Володимир Зеленський та Президент ОАЕ Мухаммад бін Заїд Аль Нагаян провели чотири телефонні розмови. Не менш важливою є комунікація першої леді Олени Зеленської з Президентом ОАЕ в рамках її візиту до Абу-Дабі 7–10 березня 2023 р. Постійно ведеться комунікація на міністерському рівні. Зокрема, чинний очільник Міністерства закордонних справ України Андрій Сибіга систематично проводить телефонні розмови з колегами з Еміратів. Останню таку розмову було проведено з віцепрем'єр-міністром, міністром

закордонних справ ОАЕ шейхом Абдуллою бін Заїдом Аль Нагаяном у жовтні 2024 р. [1]. Україну періодично відвідують різні делегації з ОАЕ. 10 червня 2023 р. Президент України Володимир Зеленський в рамках візиту делегації з Еміратів провів зустріч з міністром з питань зміни клімату й навколишнього середовища Об'єднаних Арабських Еміратів, головою Офісу з міжнародних справ при президентові ОАЕ Маріам Альмхейрі [2]. Окрім цього, продовжується співпраця на міжпарламентському рівні. Плідно працює Депутатська група Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Об'єднаними Арабськими Еміратами.

Чітко простежується підтримка Еміратами України у міжнародних організаціях. Країна підтримала всі резолюції щодо територіальної цілісності України в Генасамблеї ООН, які ухвалили у 2022–2023 рр. ОАЕ були серед 141 країни світу, які проголосували за вимогу негайного припинення агресії з боку росії та виведення її військ з території України.

ОАЕ продовжують активно пропонувати свої послуги посередництва для досягнення мирної угоди між Україною та росією. Насамперед це показує бажання країни зміцнити своє регіональне лідерство. Це також є сигналом для інших країн, що ОАЕ можуть виступати сильним посередником у врегулюванні тих чи інших політичних питань. Не дивлячись на те, що держава не підписала підсумкове комюніке країн-учасниць Глобального саміту миру в Швейцарії – проведення другого саміту миру може відбуватися саме в ОАЕ. Крім цього, країна вже має успішні приклади вдалого посередництва між Україною та росією. Зокрема за сприяння Еміратів періодично відбуваються обміни військовополоненими між двома країнами. ОАЕ також сприяють поверненню українських дітей з російської федерації до України. Так, 31 жовтня 2024 р. у Монреалі відбулась Міністерська конференція з людського виміру в рамках «Формули миру», за підсумками якої ОАЕ взяли на себе конкретні зобов'язання допомогти в поверненні депортованих осіб [3].

Багато уваги Емірати приділяють гуманітарній сфері та здійснюють активну допомогу в цьому напрямку. Так, Україна отримала від ОАЕ 50 евакуаційних автомобілів швидкої допомоги з усім необхідним обладнанням. Уряд ОАЕ не оминув увагою й українських біженців та у 2023 р. відправив до Польщі 50 тонн гуманітарного вантажу та обладнані автомобілі швидкої допомоги для забезпечення гуманітарних потреб українців. Також Емірати надіслали 360 тонн їжі та медикаментів для українських біженців у Польщі, Молдові та Болгарії. Загалом з 2022 р. було відправлено 14 літаків з понад 1000 тонн гуманітарної допомоги. Президент ОАЕ підтримав та долучився до

ініціативи Олени Зеленської щодо будівництва нових помешкань для українських родин, які втратили житло через війну. Об'єднані Арабські Емірати також оголосили про виділення \$4 млн на будівництво сучасних будинків із укриттям для великих прийомних родин [4]. Держава планує надати 2,5 тис. ноутбуків для учнів українських шкіл, 5 млн енергозберігаючих LED-ламп та ще 100 броньованих санітарних машин. З початком ударів рф по енергетичній інфраструктурі України розмір підтримки ОАЕ сягнув \$100 млн. Були передані генератори для безперебійної роботи об'єктів критичної інфраструктури. 2500 генераторів було доставлено до 10 найбільш постраждалих областей на сході та півдні України. ОАЕ також активно цікавились наслідками руйнування греблі Каховської ГЕС.

Ще один напрям двостороннього співробітництва – культурна сфера. Під час візиту Олени Зеленської до Національної бібліотеки ОАЕ (Абу-Дабі) у межах проекту «Українська книжкова полицка» було передано українську літературу. Також між Державною архівною службою України та Національної бібліотекою та архівами Об'єднаних Арабських Еміратів у жовтні 2023 р. було підписано меморандум про взаєморозуміння.

В економічній сфері нові перспективи між двома країни відкриваються завдяки підписанню 26 квітня 2024 р. Спільної заяви про завершення переговорів про Угоду про Всеосяжне економічне партнерство між Урядом України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів. Укладення в подальшому угоди дозволить сприяти збереженню позитивного сальдо торгівлі товарами та розвитку співробітництва в окремих галузях економіки [5].

Отже, можна зробити висновок про активізацію двосторонніх відносин між Україною та ОАЕ і новий етап співробітництва. Емірати продовжують залишатися одним з найважливіших політичних партнерів України на Близькому Сході та всіляко підтримують нашу країну в політичних, гуманітарних, культурних та економічних питаннях.

Література:

1. Андрій Сибіга провів телефонну розмову з віцепрем'єр-міністром, міністром закордонних справ ОАЕ шейхом Абдуллою бін Зайдом Аль Нагаяном. URL: <https://uae.mfa.gov.ua/news/andrij-sibiga-proviv-telefonnu-rozmovu-z-vicepremyer-ministrom-ministrom-zakordonnih-sprav-uae-shejhom-abdulloyu-bin-zayidom-al-nagayanom> (дата звернення: 10.12.2024).

2. Президент України прийняв міністра з питань зміни клімату й навколишнього середовища Об'єднаних Арабських Еміратів, голову

Офісу з міжнародних справ при Президентові ОАЕ. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-prijnyav-ministra-z-pitan-zmini-klimatu-j-83529> (дата звернення: 08.12.2024).

3. Катар, Ватикан, ПАР, Литва та ОАЕ взяли на себе зобов'язання допомогти в поверненні депортованих у росію українців. URL: <https://mind.ua/news/20280959-katar-vatikan-par-litva-ta-oae-vzyali-na-sebe-zobovuzannya-dopomogti-v-povernenni-deportovanih-u-r> (дата звернення: 08.12.2024).

4. Перша леді зустрілася з представниками уряду ОАЕ: З кожним днем українського у світі стає більше. URL: <https://president.gov.ua/news/persha-ledi-zustrilasya-z-predstavnikami-uryadu-oae-z-kozhni-81541> (дата звернення: 07.12.2024).

5. Унікальна угода: Україна та Об'єднані Арабські Емірати ухвалили спільну заяву щодо завершення переговорів щодо Угоди про Всеосяжне економічне партнерство між Урядами України та ОАЕ. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=7b973fda-d4c8-4827-a79d-9fc68114b640&title=UnikalnaUgoda-UkrainaTa> (дата звернення: 11.12.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-464-4-43>

Шуляк С. В.

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин
Університету митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна*

ЗМІНИ У ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОМУ МЕХАНІЗМІ ТУРЕЧЧИНИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ФОРМИ ПРАВЛІННЯ

28 жовтня 2022 р. президент Туреччини Реджеп Таїп Ердоган представив програму «Століття Туреччини», що визначає довгострокові цілі Турецької Республіки і окреслює майбутній курс турецької зовнішньої політики. Ердоган підтвердив свої наміри зробити Туреччину однією з десяти провідних країн світу в політиці, економіці, технологіях, військовій справі і дипломатії [1, с. 74]. Цю амбітну мету було висунуто на тлі радикальних змін, що сталися у політичній системі країни протягом останнього десятиліття – переходу Туреччини